

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za jeden mesec 1 glđ. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za jeden mesec 1 glđ.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserterate) vsprejema upravitništvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 122.

V Ljubljani, v četrtek 31. maja 1894.

Letnik XXII.

Dolenjski železnici!

Proti središču lepe zelene Dolenjske zdrčala je danes v prvič nova železnica. Dolga je bila pot do nje. Spominjali smo se burne zgodovine njene, ko se je otvorila kočevska proga in že tedaj smo izražali svoje veselje, da so se izpolnile davne želje dolenjskega prebivalstva. Tudi danes se iz srca veselimo in pristavljamo veselju le nadejo, naj bi v srečen čas došla železnica ubogi Dolenjski, naj bi jo povzdignila in utrdila delavnost, čilost in ljubezen do domačih tal v dolenjskem kmetiču. Lep kos slovenske zemlje bo pretekala nova železnica. Od Grosupljega do Novega Mesta je proga dolga 62.149 kilometrov. Zemlje in kamenja se je prevalilo 1.099.000 m³, zidovja se je brez predorov in velikih stavb postavilo 36.700 m³. Najvišji jez je visok 14.6 metrov, najgloblji vrez 18.4 metre. Delalo je 428 dajj 536.976 dninarjev, 224.750 železničnih delavcev in 23.124 živalij. Predora sta dva, v skalo vsekana in obzidana. Delo je lepo in kakor trdé dosedaj, pošteno in solidno. Bog daj srečo!

Danes dovršena železnica pa mora biti še le začetek. Naša dežela je v gospodarskem oziru, zlasti gledé prometnih sredstev, zelo zanemarjena. Zboljševanje, ki se je komaj pričelo, ima še dolgo pot. Iz skupne državne blagajne je dobila malo podpor. Južni železnici ne more nobeden očitati, da je navlašč napravljena skozi Kranjsko, kakor tudi ne, da bi se bila pri svojem tiru kaj ozirala na prebivalstvo. Gorenjska železnica nam je sicer mnogo prijaznejša, toda manjka ji zveze z morjem. Tako neizrekljivo lepo se smeji višnjeva Jadrija, vabéč v širni svet, ponujajoč bogastva tujih zemlja. A ob obalih njenih prebiva borno naše ljudstvo, ki pač

gleda višnjevo morje in se naslaja v tem pogledu, toda v gmotno svojo korist ga ne more uporabljati. Zapuščen je bil ta rod; k gospodi narodov ni spadal in zato tudi ni dobil ničesar z gosposke mize. Stradal je ob viru zemskega blagostanja, a vstrajal je. Priseljenci so prišli in izrabljali njegovo domovje, njegovo morje in en jim je služil; še jim služi. Morje se pa še smeji in še ponuja svoje zaklade.

Ali je bomo poslušali? Počasi napredujemo. Železnic niti najpotrebnejših po svoji deželi nimamo. Za zvezo z morjem komaj kdo skromno kaj misli. In vendar je brez take zveze vlasti železnica danes otvorjena nedovršen spaček.

Novo Mesto-Reka in Loka-Divača nam bodi sedaj geslo. Gospodarskega načrta našega prva točka obsegaj ti železnični progji; še več trdimo: politično neobhodno je za nas južne Slovence, da ne izgubimo tal v Trstu in v Reki. Vpitje pa nam ne bo pomagalo. Dosedaj je žalostno dejstvo, da v obeh krajih znatno nazadujemo v primeri s tujimi življi.

Za to je vsaj jedna pomoč: železnica. Nam se zdi to poglavitno vprašanje. Narodnost svojo si bomo ohranili, če ohranimo narodu gmotno nezavisnost. Nasprotnikov imamo seveda dovolj i v tem oziru; če bi ne bile obali jadranskega morja slovenske, bi se jim pač bolje godilo. Naši pradedje niso umevali svoje naloge in če so jo, niso dobili pomoči v njeno izvršitev. Popravimo torej mi, kar so oni zamudili in pred vsem zastavimo vse svoje moči, da se naša dežela še z dveh stranij zveže z morjem. Kot dober začetek temu pozdravljamo dolenjsko železnico.

Državni zbor.

Dunaj, 30. maja.

V včerajšnji seji je po odloženih debati o novem tiskovnem zakonu poljedelski minister grof Falkenhayn zbornici predložil načrt postave gledé odkupa zakladne domene v Milštatu.

Finančni minister Plener je odgovarjal na več interpelacij zadevajajočih odpis zemljiškega davka na Češkem.

Poslanec Fanderlik, podpredsednik volilnega odseka, odgovarja Luegerju, da se njegovo vprašanje glede volitve v st. politiskem okraju, ker se zasedanje vže 2. junija sklene, ne bode moglo več obravnavati.

Poslanci Schwarzenberg, Lang in Vašaty nujno predlagajo, naj se še nekaterim poškodovanim občinam na Češkem dovoli državna podpora. — Ko se je prebralo še več interpelacij je predsednik ob četrt na sedem sklenil sejo.

Ker je bila danes ob 11. uri v dvorni kapeli poroka nadvojvodinje Karoline Marije Immakulate s princem Avgust Leopoldom Saksonsko-koburškim pri kateri so bili navzoči ministri in tudi več poslancev, pričela je danes zbornica še le ob četrt na dve svojo sejo.

Volivni red za dolenjo Avstrijo.

Noske je predlagal, naj se najmanj v treh dneh dene na dnevni red vladna predloga o izpremembi volilnega reda za Dolenjo Avstrijo. Lueger, ki je za njim vstal, je povdarjal, da je hotel vže včeraj tak predlog staviti, da ga pa niso pustili k besedi. Poslanec Muth je umrl vinotoka in še sedaj ni vravnal volivni red, da bi se volil novi poslanec. Vlada s takim odlašanjem lahko v slučajih sebi pri-

LISTEK

V malem mestu.

(Povest. — Spisal Sv. Huban Vajansky.)

(Dalje.)

Pri Dežanovem grobu se je ustavila Milica in se obrnila. Miloslav je obstal pred njim odkrit, tib. Sklenil je roke ter zrl na svežo gomilo. Teško mu je bilo pri srcu, iz njegovih prsij so se dvigali globoki vzdihji . . . Britko žalost ob grobu očetovem tešila mu je pričujoča sestra. Čim bolj je težila mladenčevo dušo nenavadna zapuščenost, tem bolj ga je priklepala bratovska ljubezen k mili sestri. Njena otožna žalost in plahost so večale njegovo ljubezen. Prijel je sestro za roko.

„Milica, oče je naju zapustil“, dejal je, „midva se pa ne zapustiva!“ Sestra ga je pogledala nekako zvedavo. Svetla solza se ji je biserila v njenem očesu. Skrila je svoj obraz v roke, pokleknila ob rob groba. Miloslav stal je poleg nje. „Ona moli“, zašepče Miloslav sam zase; „zakaj pa ne znam tudi jaz —?“ Jokal je besede molitve, na katero je že davno pozabil . . . Molitev mu je pa donela v duši mrtvo . . . kakor ne bi umel besed, ki so mu obtičale v spominu še od otroških let. Razprostre sklenjene roke ter se prime za glavo. Zdi se mu, da sliši nad glavo šum ptiča, velikega črnega ptiča —

vsaj se mu je začrnilo nekaj nad glavo! Ne, nad njim se boka čisto nedosegljivo nebo — ne, nič — sam vazduh, prazen, prost, širok kakor dvom v človeški duši. Pa okrog življenje, ples, zmes glasov in barev; resnična, živa snov, umirajoča in zopet rudeča, v večnem ponavljanju, v večnem toku, kakor misli v človekovi glavi. A pod zemljo gnijoči ostanki roditelja in učitelja, očeta in dobrotnika. Pod glavo žaganje, njegove nekdanje jasne oči — zdaj paša črvov . . . To brezno, ta groza, to ginevanje brez obnovenja! Toda, kaj? Kje je večnost, — kje vrhunec čustva in življenja? Morda v sestrični molitvi? . . .

Milka je vstala in odstopila. Za njo se je vlekel brat bleđ, utrujen. Njegov obraz je izražal tajen boj in tajno jezo. Mrzel pot mu je močil čelo.

Da, mlade duše bojujejo boje, o katerem se modrim niti ne sanja. So ljudje, ki se nauče z uganko takoj njene rešitve — — — Srečni, ki se vprimejo takoj svojega „prepričenja“ brez dolgega premišljevanja, brez duševnega boja, med tem, ko se drugi mučijo predno preidejo trnjevo pot dvomljivosti, neodločnosti . . . Drugi se pa trudijo s celo močjo svojega duha odgonetiti tajno uganko bitja in življenja. Nevarno je smejeti se takim dvomljivcem, nezaupljivcem, oni drago plačujejo svoje domišljije.

„Alj ne boš šel več med svet?“, vprašala je otožna Milka svojega brata, ko sta šla skozi vrata, nekdanj na črno barvana, zdaj pa od dežja in solnca že obledela.

„Nu, pa kaj bi počel v Borinu, Milka? Ni mi usojeno usesti se mirno pod očetovski oreh in obkopavati naše vinograde. Mene kliče hrepenenje proč — ali ne straši se, le na kratko. Često obiščem rojstno hišo in to-le mesto, prenapolnjeno s čudnimi ljudmi.“

Milka se ni mogla domisliti, zakaj zove njene Borinčane čudne ljudi. Morda misli na mestnega pisarja Pagay-ja — ta je zares čuden; ali na svetnika Búbela. Morda mu je prišel na misel norec Dano, ki pleše po ulicah za sold ali stara Magdola, o kateri se pripoveduje, da je čarodejnika.

Pa Miloslav ni mislil niti na Papay-ja, niti na staro Magdolo, pač pa na ves malomesten svet. Zlasti pa na župana, ki je čudno okrasil mestni drevored s tem, da je dal izpodrobiti stoletne kovanje, druge pa tako lepo „osnažiti“, da je ostalo na vsakem le nekoliko vej in sicer zato, ker mu je padlo nekaj gosenic na nov klobuk, ko se je jedenkrat sprehajal v starem gostem drevoredu! Misli je na mestnega beleznika, ki je sicer doma plesal kakor mu je žena godla in kateremu je bilo celo mesto podložno; pa vendar ne njemu tako kakor njegovi polovici, katera je imela, čeprav ni hodila v mestno zbornico „votum decidivum, na ves mestni odbor, ki je molčal vselej, ko je bilo treba govoriti, pa nespodobno kričal po gostilnah i sploh na vse te razumne in poštene ljudi, ki so sicer dobro mislili, pa niso nič storili. Premišljal je tudi o spletkah posameznih družin, ki so

pravi večino. Zato se mora brž posvetovati zbornica o tem, sicer še eno leto ne bode volitve. To se je vsprejelo in dotični predlog vladin se je kar brez debate vsprejel.

Trgovska pogodba z Rusijo.

Poročevalec Schwegel je skušal pričeti debato o znani trgovski pogodbi z mogočnim akademičnim govorom o vseh možnih stvareh, samo ne o Rusiji in njenem gospodarskem pomenu za ostalo Evropo. Zanimiv je v njegovem govoru odstavek, da je v prospeh trgovine s sosednjimi državami neobhodno potrebna stroga solidnost pri izvrševanju naročil. Iz besedij liberalnega Kranjca se je videlo, da te solidnosti le prečesto ni. To ravno trde protisemitje, da so namreč židje s svojo njim lastno „poštenostjo“ skorej ves vzhod izgubili avstrijski trgovini, ker so oddajali blago, ki je bilo vse drugačno, nego solidno. Schwegel je čutil, da se je nekam zarekel in zato je začel vso krivdo pri tem zavračati na agente in na preslabo zastopstvo naše trgovine v inozemstvu. A to je tako piškav zagovor, da ga ni vredno pobijati. Morda postane veleposestnik na Rečici, ki se sploh ne more vezati na kaka stalna načela, še v kratkem antisemit.

Protigovorniki so trije: Fürnkranz, Kaiser, Schneider; za: Kramář, Zedtwitz in Vašaty.

Fürnkranz je vzlasti povdarjal, da ni prav, ker se zniža carina za žito. Poljedelstvo vže sedaj jako peša. Ogerska konkurenca mnogo škoduje, vzlasti pri moki.

Minister Wurmb je pokazal v svojem govoru svojo spretnost in dobro voljo za prospeh avstrijske trgovine, a žal, da se pri tem premalo ozira na naš propadajoči kmečki stan. Rekel je, da ima sedaj Avstrija poleg Nemčije najugodnejšo carino gledé Rusije za svoje industrijske izdelke, da pa pri tem ne dene mnogo, če se mora carina na žito zmanjšati. Od razvoja industrije je odvisna konsumpcija; če je industrija na slabem, se tudi manj doma porabi in to se potem izvaža v inozemstvo. Žitna carina pomaga le tisti državi, ki uvaža, ne tisti, ki izvaža. Če se poveča carina v jedni državi, se tudi v drugi. Ogersko žito bi vse jedno hodilo k nam, če bi prav žitno carino povečali. — Trgovska pogodba z Rusijo je sklep važnih pogodb s sosednjimi državami. Obrtnija bo sedaj imela stalna tla; manjka le še stalnega denarja in dobrih, vrejenih prometnih sredstev. H krati je ta pogodba znamenje političnega prijateljstva in zagotovilo miru.

Mladočeh dr. Kramář je pohvalil ministra in dejal, da bo s svojimi tovariši, ki so že od nekdanj svetovali, naj se Avstrija zbliža z Rusijo, iz prepričanja glasoval za pogodbo, ki je bila že več časa potrebna. Rusija je v lepem razvoju. Vlani je imela 100 milijonov rubljev prebitka. Prometnih sredstev na suhem in po vodi ima vedno več. Velikanskega pomena ste uralska in sibiriska železnica. Tudi obrt je že jako razvit. Bombaža in platna ne bomo mogli prodajati v Rusijo; izmej volnatega in suknenega

imele med seboj hude boje. Klepetalke so bile razdeljene v dva velikanska voja: jedna stranka zvana „rumeno-rudeča“ je bila pod poveljstvom beležnikove žene; druga „krinolina“ pod načelnštvom bogate trgovke Kratiknotove in ste se tako grdo in neusmiljeno dajale čestokrat pri kavi, da je bilo strah! Na take čudne ljudi je misli Miloslav, mraz ga je stresel pri tem spominu. Njegovemu učesu niso ušle te podlosti, ta duševna sleparija in zvijača. Vnet za idejale, vglobljen v lepe nauke, razgret za narodno idejo je sovražil s celo svojo dušo ves zanj tako nizek svet. Morda ga je tudi po krivem dolžil... Njegove fantazije, njegove boli, njegove idealne želje so bile presilne, nego da bi mu bile dovolile prodreti meglo, katera je ogrinjala romantično malomestno slovaško življenje, v katerem se najdejo i zanimljive črtice. On je zaprl pred njimi svoje oči, zdehnil na široko in dolgočasje ga je objelo, ko je pomislil na svoje domovje.

Milka se je razžalostila: kajti brat vzame zopet slovo in se izcela loči od puste in žalostne rojstne hiše. Še nikoli ni občutila take žalosti v srcu; češ, njeno srce je bilo do zadnjega časa še rahlo, nerazvito, nesposobno za žareča čustva. Še le očetova smrt in bratov prihod sta potrkala, sta izdramila dozorevajočo devo. Njeno probujenje je provzročila bol, srečna devica, katera pride k zavednosti in svojemu samostajnemu čutenju v radosti... Uboga cvetica, kateri pomore k razcvitu smrt in ga pospešuje britka ločitev!

(Dalje sledi.)

blaga pojde samo jedna vrsta (takozvani Kammgarn). Pač pa bomo izvažali: papir, usnje, kovinske in ključavničarske izdelke, stroje, steklo, glinene izdelke, porcelan in kemikalije.

Govor Kramářa je bil jako stvaren in temeljit, dasi so mu ploskali samo Mladočehi. Dokazal je, da Rusija ni samo politična, marveč tudi gospodarska velesila v Evropi. S svojim žitom bo preplavila naše trge, in ko se obrtno povzdigne, tudi z obrtnimi izdelki. Zemlja pri nas vedno manj nese in ni upati, da bi bilo v tem oziru kaj bolje. Trgovsko pogodbo z nami bi konečno tudi izsilila Rusija, ustavljanje bi le malo ali nič ne pomoglo. Zato nam je pa treba s tem večjo silo podpirati kmečki stan, ki je najbolj prizadet po nji. Najprej moramo skrbeti za kmeta, potem še le za vojaštvo, obrt, trgovino, ker propali kmet pomenja v državi — revni brezdelni proletarijat, suženjstvo milijonov, ki pa ne more ostati brez maščevanja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. maja.

Ulični napisi v Pragi. Mestni zbor se je predvčeraj v Pragi zopet pečal z uličnimi napisi. Seja je bila precej burna. Dr. Skarda je hudo grajal, da državne civilne in vojaške oblasti delajo oviro napravi čeških napisov. Branijo na svoja poslopja nabiti češke napise. Govornik je rekel, da naj zlasti vojaška oblastva pomislijo, kako bi bilo z vojno brez čeških davkov. Mladočeh Klima je opozarjal na to, da zlasti židje na svoje hiše nabijajo table z nemškimi napisi, kar naj si češko prebivalstvo dobro zapomni. Mestni odbornik Inwald je zagovarjal židje mej velikim hrupom mladočeških mestnih odbornikov. Koncem je Klima predlagal, da naj se vzlic prepovedim poskusi odstraniti nemške napise. Ta predlog se je izročil mestnemu svetu. Mestni župan je pa zagotavljal, da bode varoval občinsko avtonomijo, kolikor mu bode moči.

Občinske volitve v Dobrovniku. Te dni so bile občinske volitve v Dobrovniku. Udeležitev je bila velika. Hrvatska stranka je propala s svojimi kandidati. Italijani so zmagali pa ne sami, temveč le s pomočjo; dobrovniški Serbi so jih podpirali. Župan bode najbrž voljen baron Gondola. Ta volitev je zopet javno pokazala, kakšni sovražniki slovaških Hrvatov so Srbi. To naj si dobro zapomnijo vsi tisti, ki vidijo rešitev slovenstva v pravoslavju. Pravoslavni so povsod bili pripravljene se zvezati z nasprotniki slovanstva, to se vidi v Dalmaciji, na Hrvatskem in Ogorskem. V ogerskem državnem zboru je več poslancev srbske narodnosti, ki podpirajo mažarsko vlado.

Civilni zakon na Ogorskem. Zadnje dni so liberalni listi nekaj boljše volje. Mi ne vemo, je li res več upanja, da se za vladno predlogo o civilnem zakonu dobi večina v gospodski zbornici, ali pa ima vse le namen občinstvo slepiti. V nedeljo in ponedeljek je bil v Budimpešti ministerski svet in se je posvetoval, kaj naj vse Wekerle predlaga kroni. Toliko je gotovo, da Wekerle več ne misli zahtevati imenovanja velikega števila višjih plemenitnikov, temveč se zadovolji, če le dvorni dostojanstveniki ne pridejo v gospodsko zbornico k glasovanju. Razširjajo in preklicujejo se novice, da je več konservativnih članov gospodske zbornice odpoštovalo v inozemstvo.

Krtza v Bolgariji. Popolnem ni jasno, kaj je uzrok, da je sedaj Stambolov dal ostavko, ko se je njegovo stališče vsled ugodne rešitve makedonskega šolskega vprašanja bilo utrdilo. Kaže se pa, da Stambolov res misli iti. Knez ga je bil vsprejel v avdijenciji, ali nista se sporazumela, da bi še ostal. Grekov, ki je jeden najboljših juristov v Bolgariji, se brani prevzeti predsedništvo. Knez je poklical potem Radoslavova in Stojilova, ki sta oba vže ministrovala. Prvi je bil celo ministerski predsednik za regentsva in vže poprej dvakrat minister. Hvalijo ga, da je jako nadarjen, ali v nobenem ministerstvu ni mogel ostati, ker se nikdar s svojimi tovariši ni sporazumel. Stambolovu je bil hud nasprotnik, ker ga je od ministerskega predsedništva odrinil, ko je nastopil sedanji knez. Stojilov je jako konservativen. Nova vlada ne bode imela prijetnega stališča, ako Stambolov ostane v javnem življenju in bode vodil opozicijo. Bati se je vsekako, da v Bolgariji nastopijo stare zmešnjave, kakor so bile pred Stambolovom, ki se nobena vlada ni obdržati mogla. Menjale so se kakor na Francoskem. Dežela

vsled tega ni napredovala. Najboljši talenti so se zgubliali v hudih mejsebojnih političnih bojih. Treba bode pa novemu ministerskemu predsedniku vse odločnosti, ako bode hotel zabranjevati, da se zopet mej vojno ne zaseje revolucijonarni duh. Rusi bodo gotovo zopet skušali ruvati v Bolgariji, ko ne bode odločnega Stambolova.

Srbija. Častitke novi vladi srbski in kralju še vedno prihajajo zaradi obustavljanja ustave. Za radikalce je najneprijetnejše, da te peticije podpisujejo ne le njih nasprotniki, temveč tudi mnogi njih somišljeniki. V Srbiji je namreč mnogo ljudi, ki podirajo vsako vlado, ki pride na krmilo. Kralj je izdal ukaz, da bodo odslej vse pregreške sodila policijska oblastva, ne pa sodišča. Sicer se pa od vladne strani zatrjuje, da sedanje stanje ne bode trajalo dolgo, ker se nikakor ne misli Srbija za 25 let v napredku nazaj potisniti. Kmalu se izda nova sedanjim razmeram primerna ustava.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. maja.

(Otvoritev železnične proge Grosuplje-Straža.) Z današnjim slavnostnim vlakom so se odpeljali v Novo Mesto, oziroma Stražo, sledeči p. n. odlični zastopniki: Od c. kr. trgovinskega ministerstva: Sekcijski načelnik pl. Wittek, ministerijalna svetovalec dr. Haberer in Wurmb, vladni svetnik Heindl; od generalnega vodstva c. kr. državnih železnic: predsednik dr. Bilinski; dvorni svetniki: pl. Bischoff, Wesselly, Liharzik; od c. kr. deželne vlade kranjske: deželni predsednik baron Hein, dvorni svetnik Schemerl, vladna svetnika Dralka in Mahkot, vladni tajnik Lasehan; od deželnega odbora: deželni glavar Detela, njegov namestnik Apfaltrern in vsi deželni odborniki; od državnih in deželnih poslancev: Krsnik, Kušar, Langer, Pfeifer, Povše, Zvegelj, Šuklje, Svetec, Tavčar; od deželnega sodišča predsednik Hočevnar; trgovinske zbornice predsednik Perdan; nadpoštni direktor Pokorny; od vojaštva: general Fux, major Müller itd. Razven teh udeležujejo se slavnosti v Novem Mestu še p. n. gg.: prošt Urh, c. kr. okrajna glavarja Grill in pl. Vesteneck, predsednik okrožnega sodišča Gerdešič, župani Grasselli, Perko, Gilly, Košak in mnogo drugih.

(Katoliška družba) ima prihodnji torek dne 5. junija na Rožniku sveto mašo za žive in umrle družbenike zjutraj ob petih z darovanjem za uboge podpirane od Vincencijeve družbe.

(Iz c. kr. deželnega šolskega sveta.) V seji dne 10. maja se je podelila nadučiteljska služba v Kropi učitelju Josipu Korošču z Jesenic. Vpokojena sta bila na lastno prošnjo učitelja Štefan Francelj in Florijan Kaliger. V Rovtah, črnomaljskega okraja se bode ustanovila ekskurendo šola za otroke slovenskega maternega jezika.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 29. maja ste bili obravnavi zoper Jožefa Vrtačnik iz Dol, litijskega okraja, in Janeza Papler iz Pristave pri Tržiču. Prvi je zatožen hudodelstva goljufije, katero pa odločno taji. Da se mu omogoči dokazati nedolžnost, se je obravnava preložila. Drugi zatoženec je radi hudodelstva posiljenja dobil 18 mesecev težke ječe poostrene s postom vsakih 14 dni.

(Prememba uradnih ur za stranke na ljubljanski kolodvorski pošti.) Pri c. kr. poštne uradu „Ljubljana kolodvor“ bodo namesto sedanjih uradnih ur od 8. ure zjutraj do poludne in od 2. do 6. ure popoldne, začeni s 1. junijem t. l. uradne ure za stranke od osmih zjutraj nepretrgoma do sedmih zvečer; ob nedeljah popoldne se bodo sprejemale stranke od 3. do 4. ure.

(C. kr. pošta dopisnic.) katere so bile tudi na naslovni strani popisane, do sedaj ni sprejemala. Od sedaj naprej se bode pa s takimi dopisnicami ravno tako postopalo, kakor s pismi, katera so prenzko frankovana. Prejemnik take dopisnice bode torej moral doplačati dotično takso.

(Občinske volitve v Sanvičentu v Istri.) Pišejo nam iz puljskega okraja: Meseca junija t. l. se bodo vršile v občini Sanvičenti občinske volitve. Ta občina je dosedaj še v italijanskih rokah, čeprav je velika večina prebivalstva hrvatske narodnosti. Poslednje čase pričele so se tudi v tej občini Hrvatom odpirati oči in je radi tega upati, da se volitve udeležijo kot narodna stranka v boju proti šarenjaštvu,

kateremu mora biti jedenkrat v Istri konec. Lahki se boje za občino posebno zato, ker je ta občina velike važnosti tudi za politične volitve, kajti, ako pride ta občina v hrvatske roke, tedaj ni več dvoma, da pri deželnozbornih volitvah puljski okraj odpošlje Slovane v deželni zbor. Dolžnost je naših rojakov brez ozira na stan, da kmete poučijo o strateški važnosti te občine v našem narodnem boju proti šarenjaštvu. Priporočati je najtoplejšo vsem narodnim rodoljubom in prijateljem, naj store potrebno, da občina ne ostane tudi za naprej v rokah naših narodnih nasprotnikov.

(Razpisane službe v Istri.) Poroča se nam iz Istre: Deželni odbor za Istro razpisuje nastopna sistemizirana mesta: 1 adjunkta v deželni pisarni v X. plačilnem razredu; 2 mesti kancelistov v IX. pl. razredu; 1 računskega ravnatelja v VIII. pl. razredu; 1 mesto prvega računskega revidenta v IX. pl. razredu; 1 mesto drugega revidenta v IX. pl. razredu; 1 mesto računskega uradnika v X. pl. razredu; 1 mesto računarskega pristava v XI. pl. razredu in mesto blagajnika v IX. pl. razredu. — Plača je tem razredom odmerjena v državnem zakoniku od 15. aprila 1873 št. 47 s to opazko, da aktivni doplatek znaša za VIII. plačilni razred ter izjemoma za prvega računarskega revidenta in blagajnika 300 gld., za IX. in X. 200 gld. in XI. 150 gld. Zahteva se dokončano izšolanje na višem gimnaziju ali realki oziroma na kakem drugem sličnem učilišču. Blagajnik mora položiti jamčevino, kolikor znaša letna minimalna plača. Prošnje treba dopošiljati deželnemu odboru preko politične oblasti ter se mora izkazati poznavanje jezika, — kakšnih, tega ne pove v natečaju — mislimo da zraven italijanščine gotovo ni potrebna kineščina, ampak hrvaščina in slovenščina — družinske razmere, fizično sposobnost in dosedanje službovanje. — Isti deželni odbor razpisuje tudi sistemizirano mesto adjunkta pri kemičnem laboratoriju na poljedelskem zavodu v Poreču z IX. plačilnim razredom. Prosilci morajo dokazati: 1. starost in fizično sposobnost; 2. dokončane študije in službovanje; 3. praktično sposobnost za delo v laboratoriju in za predavanje; 4. popolno poznavanje italijanskega jezika in še kakšnega drugega; 5. avstrijsko državljanstvo. Mesto postane po jednoletni skušnji definitivno. Prošnje do 15. julija deželnemu odboru v Poreču. — Priporočamo našim rojakom, ki so sposobni uradovati v italijanščini, naj poskusijo prositi za zgorej navedene službe, da se tako dokaže da imajo Slovani sposobnih močij in tudi za ta slučaj bi dobro bilo, da Slovani prosijo za ta mesta, da se ne bi mogel deželni odbor izgovarjati, ako namesti same Lahe v službo, da ni bilo prosilcev zmožnih jezika večine isterskega prebivalstva.

(Isterski poslanec dr. Bartoli — slovanski jezikoslovec.) Pred osmimi dnevi govoril je v državnem zboru na Dunaju tudi italijanski državni poslanec za Istro, g. dr. Bartoli, hoteč s svojim govorom pobiti pritožbe in govore poslancev dr. Laginje in Spinčića. V svojem govoru trdil je razne nesmisle in zahteval naj se v Istri uvede pri c. kr. sodnijah izključivo le italijanski jezik, katerega govore izborni tudi Slovani. Pritoževal se je o razmerah, češ, da se na Primorskem od sodnijskih uradnikov zahteva poznanje četirih jezikov in sicer nemškega, italijanskega, hrvatskega in slovenskega. Trdil je, da se v Istri ne govori nijeden slovanski književni jezik ampak le dijalekt, ki pa ni sličen ne slovenščini in ne hrvaščini, ampak v eš srbsčini. Gospod poslanec dr. Bartoli mora torej biti izboren slovanski jezikoslovec, ker pozna tako temeljito razloček mej hrvaščino in srbsčino, ko trdi, da je v Istri govorjen dijalekt b o l j p o d o b e n s r b s č i n i k o t h r v a š č i n i. Iz tega slučaja se more vsakdo prepričati o splošni temeljitosti ostalega govora poslanca dr. Bartolia. Če so vsi njegovi navodi s tako znanostjo podkovani, tedaj bo jako slabo za verodostojnost njegovega govora. Kolikor se tiče dr. Bartolijevega razločka mej srbsčino in hrvaščino, ki je danes v Istri v uporabi ter katero kmetje dobro umejo, nam se dozdeva, da je srbsčina v Istri le želja tega gospoda poslanca, ki bi v Istri rajše videl Srbe kot Hrvate, kajti Srbi bi bili Italijanom v Istri tako dobri prijatelji in sobojevniki proti Hrvatom, kakor so to žalibog dandanes v Dalmaciji in kakor so to dokazali o priliki poslednjih občinskih volitev v Dubrovniku.

(Volitev deželnega poslanca) bode dne 14ega junija v Gradiški. Ultralaški liberalci ščujejo ljudstvo, naj nikar ne ubogajo duhovnikov in naj za nobeno

ceno ne volijo kakega duhovnika. Očitajo namreč duhovščini prav po starem, tudi na Kranjskem znamen liberalnem receptu: duhovščina je brezdomovinska. Če volite duhovnika, pravijo furlanskim volivcem liberalni agitatorji, je ravno tako, kakor če volite Slovana.

(Avstrijskemu Lloyd) je začel neki tržaški podvzetnik s tem konkurirati, da sam po zelo nizkih cenah prevaža blago med Trstom, Grškim in Carigradom. — Druzega konkurenta je dobil Lloyd celo na Japanskem, ker je neko parobrodno društvo vredilo vožnjo med Japanom, Kubo in Trstom. Kakor vse kaže požidovljenega Lloyda tudi še tako velika državna podpora ne bo mogla rešiti.

(Hrvatske narodne pesmi v italijanskem prevodu.) Zadarski advokat Jov. Nikolić je izdal celo knjigo hrvatskih narodnih popevk v italijanskem jeziku. Knjiga ima naslov „Canti popolari serbi“ ter ima dva oddelka. V prvem so kosovske pesmi, v drugem je 19 pesem o Kraljeviću Marku.

(Salezijanski misijonarji.) Dne 26. maja se je poslavljala iz Turina zopet četica misijonarjev na poti v Ameriko, mej njimi sta bila tudi dva, ki sta namenjena mej gobave pomagat neustrašenemu Mihaelu Unia v Agua de Dios v Kolumbiji. Pretresljiv je prizor, ko se misijonarji poslavljajo v cerkvi pred odhodom od sobratov, starišev in sorodnikov, dokazujoč, da je sila nadnatornega poklica močnejša od najtesnejše naravne zveze.

(Jugoslovanske novice.) Na predlog odbornika Kapić-a je sklenil občinski odbor šibeniški jednoglasno, da stopi odbor v razgovor z drugimi dalm. odbori, zastopajočimi vinske kraje ter da se odpošlje deputacija k cesarju, poročat mu, kako žalostne nasledke ima trgovska pogodba, zlasti vinska klavzula, z Italijo. Še celo Lloyd, ki dobiva od vlade, torej tudi od Dalmacije podpore, oskrabljuje c. kr. vojno mornarico z — laškimi vinom. Ni še dolgo od tega, ko je dospela lojdova ladija iz Trsta v Pulj z laškim vinom v 50 sodih. Pa ker je že govor o Lloyd, bodi na tem mestu povedano, da se to židovsko društvo prav nič ne ozira na čednost — pravičnosti. Dočim Lloyd občuje angleško na Angleškem, talijansko na Laškem in nemško na Dunaju in francosko v Marzelu, posluje to društvo s čisto hrvatskimi oblastvi — italijansko. Zato je sklenil spletski občinski odbor, pritožiti se na pristojnem mestu — proti krivici. — Cesar je podaril za stolno cerkev v Spljetu 10.000 gld. — Za senjskega škofa bil je odločen po „Budap. Tagbl.“ pred 3 meseci reški župnik, opat Bedini; škof Strossmayer pa je preprečil vladne nakane s tem, da je sv. stolici priporočil dr. Barona. — V mostarski okolici so se gosnice v taki množini prikazale, da so vse sadno drevje za letos uničile. — V Bosni je umrla H. Deolet-Haduna, soproga Osmanbega-Sijerčića v starosti 106 let. Povila je 14 otrok, izmed katerih živi 7 sinov in 1 hči. Zdrava je bila do smrti. — Hrvatskega Rituala prodalo se je dosedaj 1500 iztisov. Kanonik Parčić misli napraviti drugo izdanje. — Bosanska vlada je začela izdajati „Školski viestnik“, mesečnik za vzgojeslovje. Naročnina 4 krone. Vrednik je tajnik pri vladi Ljubojze Dluša.

(Jabelko kot zdravilo.) Natančne poskušnje so dokazale, da ima jabelko izmed vseh sadežev največ fosfora v sebi. Ravno zavoljo tega se priporoča, da naj tisti, kateri veliko z duhom delajo, ali kateri morajo veliko sedeti, radi jabelka uživajo. — Razun fosfora ima jabelko tudi veliko kislin v sebi, katere so dobro sredstvo zoper kožne bolezni, zlatenico in zoper slabo spanje.

(Rad je ubogal.) Berač stopi v mesnico s prošnjo: „Ali bi ne mogli uboščeku kaj pomagati“. Mesar mu černo odgovori: E, kaj! sam si pomagaj. Berač: Ako mi dovolite, pa si bodem. — Vzame hitro dvoje klobas in jo popiha iz mesnice.

(Framasonski „rudeči papež“). Meseca septembra pretečenega leta so se zbrali v Rimu delegatje lož celega sveta, in sicer iz tega vzroka, da bi izvolili „protipapeža“ zoper sv. Očeta Leona XIII. Volitev se je istinito izvršila in framasonskim „rudečim papežem“ je bil izvoljen Adrian Lemmi. Zoper to volitev je pa takoj protestiralo 26 angleških in ameriškanih delegatov, ki so se izjavili, da volitve ne pripoznavajo in je ne sprejmo. Na čelu te opozicije je „velemojstrinja“ miss Diana Vaughanova, ki je tedaj zastopala evropske ženske lože. Opozicija je zapustila takoj po volitvi Rim ter se odpeljala v London, kjer se je vršilo „protizborovanje“. Udeleženci so razglasili, da ni Adrian Lemmi nikakor

vreden „papeževе časti“, to pa radi tega, ker je bil 1. dne 23. marca 1844 v Marseillu jedno leto zaprt v ječi kot tat; 2. bil je pod policijskim nadzorstvom; 3. kot agent laške vlade je pri nakupovanju tobaka v Ameriki take pregreške napravil, da so se ljudje spodtikali; 4. izneveril je denarje, koje je bil prejel od angleških in ameriškanih lož, da se razširi framasonstvo po Laškem. Ta protest je provzročil, da da je izstopilo več lož iz zaveze, katere načelnik je „rudeči papež“ Lemmi. Miss Diana Vaughan objavlja liste, v katerih slika Adriana kot navadnega lopova. Ume se, da so prostozidarji zastran tega škandala strašno vznemirjeni, toda ti možje so se škandalom privadili, ker so večinoma vsi jednaki, in se le vrste v teh ulogah po geslu, da razlika mika.

Liga † 38.

Društva.

(Dijaška in ljudska kuhinja v Ljubljani) je imela pretekli ponedeljek v društvenih prostorih na starem strelišču ob šestih popoldne svoj XVII. občni zbor. Zborovanje je otvoril predsednik, c. in kr. stotnik g. V. Hübschmann, s primernim nagovorom, v katerem se je z gorkimi besedami spominjal neumorne odbornice, pokojne gospe Marije Murnikove, ki tudi v zadnjih dneh svojega blagotvornega življenja ni pozabila na društvo, ter konečno navzočne pozval, da se v znak sožaljenja dvignejo iz svojih sedežev. Potem je zapisnikar g. E. Lah prečital svoje poročilo o društvenem in odborovem delovanju za XVII. društveno dobo. Poročilo povzamemo, da se v odboru v zadnji dobi niso vršile nobene spremembe, da so bila v lanskem občnem zboru spremenjena društvena pravila v tem smislu, da zamorejo brezplačno hrano dobivati poleg učencev srednjih šol in pripravnic tudi učenci obrtnih strokovnih šol s celodnevним poukom. Visoka c. kr. deželna vlada je tej spremembi pritrdila. Zelo pohvalno je požrtvovalno delovanje inspekcijških dam in njihovih pomočnic; želeli bi pa bilo, da se njih število pomnoži. Poleg deželnega zbora (s 100 gld.) kranjske hranilnice (s 100 gld.) in mestnega zastopa (s 50 gld.) so tudi letos posebno radodarno podpirali kuhinjo njeni častni člani gospa J. Recherjeva in gospoda kanonik msgr. L. Jeran in odvetnik dr. Ivan Tavčar, poleg njih pa še več družih podpornikov. Volil in daril je prejelo društvo letos četvero, in sicer: od gospoda vitez pl. Globočnika povodom smrti hčere Emilije 50 gld., od pokojnega trgovca in posestnika M. Lavriča 100 gld., od g. ces. svetnika Murnika povodom smrti in vsled zadnje volje soproge Marije 25 gld. in od kmetske posojilnice za ljubljansko okolico 10 gld. Društvo šteje štiri častne, 21 izvršujočih, 237 podpornih, vsega skupaj torej 262 društvenikov; 8 društvenikov je v zadnji dobi umrlo, 14 izstopilo. Razdelilo se je 117.450 jedilnih porcij in 85.579 kruhov po nižani ceni, vrh tega pa še 42 marljivim in ubožnim dijakom 12.338 porcij v vrednosti 1069 gld. 99 kr. popolnoma brezplačno. Promet je od leta do leta živahnjši. Dohodkov je imela lani kuhinja 6872 gld. 84 kr., stroškov pa 6527 gld. 45 kr., torej 345 gld. 39 kr. prebitka. Društveno premoženje znaša v gotovini, vrednostnih papirjih in hranilnih knjižicah vsega skupaj 4381 gld. 93 kr. Poročili blagajnika dr. J. Starčeta in pa revizijskega odseka odobrita se brez ugovora. Pri volitvah upravnega odbora se po predlogu g. J. Kavčiča z vzklikom potrdi stari odbor; le na mesto gospe M. Murnikove izvoli zbor po nasvetu predsednikovem z vzklikom go-po Ano Lah-ovo. Po nasvetu zapisnikarjevem se tudi z vzklikom potrdi prejšnji revizijski odsek (gg. Bradaška, Schitnik in Šubic). Konečno se soglasno sprejmeta resoluciji zapisnikarjevi, da bi delovale dame iz društva za pridobitev novih izvršujočih, gospodje iz društva pa za pridobitev novih podpornih članov. Takoj po zborovanju je imel odbor sejo, da se sestavi. V tej seji se je odbral zopet g. V. Hübschmann-a za predsednika, g. A. Drešeta za njegovega namestnika, g. E. Lah-a za zapisnikarja, g. dr. J. Starčeta za blagajnika, gosp. O. Dolencia za ekonomo; gospe T. Hübschmann-ovo za predstojnico kuhinje, g. K. Ahn-ovo za njeno namestnico. — Iz povedanega je razvidno, da društvo „Dijaška in ljudska kuhinja“ prav lepo trudi dosežati svoj namen, da torej tudi zasluži vsestransko pozornost in večjo podporo, kakor jo je doživela dozdaj. Izražamo zategadelj opravičeno prošnjo, da se javnost prične za-njo že skoraj močnejše zanimati.

Telegrami.

Novomesto, 31. maja. Vožnja v Novomesto je bila jako prijetna, vreme je lepo, sprejemi na postajah so bili jako slovesni, posebno v Trebnjem in Novemestu. Pri banketu je napil baron Schwegel cesarju, deželni glavar namestniku trgovinskega ministra sekojskemu načelniku Witteku, Witteku pa v lepih besedah deželi kranjski.

